

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret
Lisa Höglund

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-03-17

RS 2021-0141

Regionstyrelsen

Yttrande över Skogsutredningens slutbetänkande ”Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen” (SOU 2020:73)

Ärendebeskrivning

Miljödepartementet har genom remiss bjudit in Region Stockholm att yttra sig gällande Skogsutredningens slutbetänkande ”Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen” (SOU 2020:73).

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Sammanfattning av remissen ”Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen” (SOU 2020:73)

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande över Remiss – Skogsutredningens slutbetänkande ”Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen” (SOU 2020:73).
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Sammanfattning

Miljödepartementet har genom remiss bjudit in Region Stockholm att yttra sig gällande Skogsutredningens slutbetänkande ”Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen” (SOU 2020:73).

Skogsutredningen har lämnat ett femtiotal förslag till regeringen för stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen. Utredningens uppdrag har fokuserat på tre stora frågor: äganderätt, förlusten av biologisk

mångfald och den mänskliga påverkan på klimatet. Utredningen har identifierat målkonflikter i nyttjandet av skogen som naturresurs.

Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån Region Stockholms ansvar för regional fysisk planering och regional utveckling. Region Stockholm arbetar aktivt med de frågor som Skogsutredningen syftar till att belysa. Genom långsiktig planering, nära samarbete med länets kommuner och tydliga strategier syns goda möjligheter att skogsutredningen kan bidra med större tydlighet i det fortsatta arbetet. Fram till 2050 beräknas länets invånarantal öka till cirka 3,4 miljoner, vilket motsvarar en ökning på nästan 50 procent. Det kan jämföras med en beräknad befolkningsökning i hela Sverige på cirka 27 procent och i världen på omkring 32 procent under samma period. Utifrån Region Stockholms specifika förutsättningar och uppdrag betonas vikten av;

- att inkludera den tätortsnära skogen i implementeringen av utredningen och att det nationella arbetet framgent i högre grad inkluderar storstadsregionerna,
- att satsningen på skydd av tätortsnära natur i storstadsregionerna fortsätter,
- att statliga bidrag till länsstyrelsernas handläggning av skydd av tätortsnära natur förlängs,
- att särskilt avsatta statliga medel för markersättningar till skydd av tätortsnära natur även fortsättningsvis prioriteras, samt
- att den ökade graden av frivillighet för skogsägare kopplas till kompetenshöjande satsningar och ett i högre grad reglerat ansvar.

I betänkandet lämnas förslag om att regeringen bör utse en nationell samordnare för skogsprogrammet med ansvar att som en oberoende, fristående samordnare leda dialogprocessen kopplat till skog. Region Stockholm håller med betänkandet och bedömer att en nationell samordnare för dialogprocess i ett breddat skogsprogram kan öka möjligheterna för en större samsyn, helhetssyn och utveckling av skogens alla värden. Region Stockholm vill belysa vikten av att i hög grad även inkludera storstadsregionerna och dessas specifika förutsättningar och utmaningar.

Bakgrund

Region Stockholm har av Miljödepartementet bjudits in för att yttra sig gällande Skogsutredningens slutbetänkande "Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen" (SOU 2020:73).

Svaret ska vara Miljödepartementet tillhanda senast den 30 april 2021.

Utredningens uppdrag har varit att lösa konflikter mellan olika uppfattningar och intressen i skogen de senaste decennierna kopplat till:

- stärkt äganderätt,
- flexibla skydds- och ersättningsformer vid skydd av skogsmark,
- hur internationella åtaganden om biologisk mångfald ska kunna förenas med en växande cirkulär bioekonomi,
- incitament för hållbart skogsbruk, och
- en förbättrad legitimitet för den förda skogs- och miljöpolitiken kan skapas.

Särskilt fokus har lagts på förslag till lösning av de frågor som bedömts problematiska ur ett äganderättsperspektiv. Skogsutredningen har lämnat ett femtiotal förslag till regeringen för stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen. Utredningens uppdrag har också ett tydligt fokus på förlusten av biologisk mångfald och den mänskliga påverkan på klimatet.

Region Stockholms yttrande till Skogsutredningens slutbetänkande "Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen" (SOU 2020:73).

Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån Region Stockholms ansvar för regional fysisk planering och regional utveckling. Det tar sin utgångspunkt i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen RUFSS 2050, som är regionplan och regional utvecklingsstrategi för länet samt tillhörande strategier som Klimatfärdplan 2050 och Landsbygds- och skärgårdsstrategi. Region Stockholm består av ett stort geografiskt område som omfattar allt från glesbygd och tätortsnära landsbygd till storstad. Skog utgör ungefär hälften av länets yta. Länets skogar är en naturresurs som används till såväl skogsindustri som kolsänka, klimatreglerare, rekreation och naturturism. Regional utvecklingsplan för Stockholm (RUFSS 2050) pekar på att skyddet av mark och äganderätt ska stärkas samt att skogsbruket ska bedrivas hållbart för att bevara biologisk mångfald, god vattenkvalitet och skogens kulturarv samt värna skogens sociala värden.

RUFSS 2050 med tillhörande strategier visar vägen för hur skogens målkonflikter ska lösas i Stockholmsregionen. Det gäller såväl möjligheterna till skogsproduktion, gröna näringar och minskad

klimatpåverkan som miljömålsuppfyllelse, ekosystemtjänster, biologisk mångfald, natur- och kulturvärden samt behov av rekreation i form av mental återhämtning, upplevelser och fysisk aktivitet.

Viktiga åtgärder som jord- och skogsbrukssektorn bland annat ska bidra med i Stockholms län enligt Klimatfärdplan 2050 är utfasning av fossila drivmedel och annan fossil energi, lokal produktion av biobaserade bränslen framförallt på mark i träda, ett utökat antal kolsänkor i framförallt skogsmarker samt klimatsmarta arrendeavtal. "Som kolsänkor har länets skogar en viktig roll och de måste inkluderas tydligare i länets klimatarbete framöver." Forskning stöder hyggesfritt skogsbruk i denna aspekt.

Skogsutredningen vill stärka äganderätten för markägare genom ökad frivillighet kopplat till skydd av skog genom att överföra beslutanderätten om formellt skydd till markägare. Utredningen föreslår att en ny metod vid formellt skydd av skog ska införas: frivilligt formellt skydd. Markägaren kan i ett sådant arbetssätt erbjuda ett område för frivilligt formellt skydd och skyddet genomförs bara om och när markägaren och myndigheterna kommit överens. Region Stockholm vill belysa att i storstadsregionerna konkurrerar inte sällan skydd av skogsmark med exploatering i och med en ständigt ökande befolkning, likväl som rationell skogsproduktion i sig. Skogsutredningens slutsats att intresset för att avsätta skyddad skog ökar genom frivillighetsprincipen kan därför få ett svagare genomslag i storstadsregionerna. Samtidigt är det av extra stor vikt för storstadsregionerna att säkerställa förekomsten av skyddade skogsområden. År 2003 tog Länsstyrelsen, dåvarande Landstinget och kommunerna gemensamt fram programmet "Aldrig långt till naturen" (Lst rapport 2003:20) på uppdrag av regeringen. I programmet redovisas ett antal områden som föreslagna natur/kulturresevat. Länsstyrelsen, Region Stockholm och kommunerna har löpande arbetat med programmet sedan dess. Frågan kring formellt skydd berör äganderätten och det formella skyddet ger (enligt förslaget) en ekonomisk ersättning till markägaren vilket är positivt. Utifrån Region Stockholms perspektiv är det av stor vikt att programmet fortsätter.

Region Stockholm har under de senaste åren upplevt ett ökat tryck på skyddad natur och att fler människor söker sig till skyddade naturområden. Utvecklingen är positivt och ökar behovet av att fortsätta avsätta ytor för naturvård och friluftsliv så att slitaget från människor inte riskerar att förstöra de ursprungliga naturvärdena och hota den biologiska mångfalden. Mot bakgrund av ovanstående vill Region Stockholm tydligt betona vikten av att satsningen på skydd av tätortsnära natur fortsätter. Den tätortsnära

skogen fyller ett flertal syften utöver regionens klimatmål, som att bevara och utveckla naturområdenas värden för den ökande befolkningens friluftsliv och naturupplevelser samt som besöksmål för turister. Region Stockholm anser att särskilda statliga medel till länsstyrelsernas handläggning ska förlängas samt framhåller att särskilt avsatta statliga medel för markersättningar till tätortsnära naturreservat är en förutsättning för det fortsatta arbetet.

Region Stockholm arbetar aktivt med de frågor som Skogsutredningen syftar till att belysa. Genom långsiktig planering, nära samarbete med länets kommuner och tydliga strategier syns goda möjligheter att skogsutredningen kan bidra med större tydlighet i det fortsatta arbetet. Fram till 2050 beräknas länets invånarantal öka till cirka 3,4 miljoner, vilket motsvarar en ökning på nästan 50 procent. Det kan jämföras med en beräknad befolkningsökning i hela Sverige på cirka 27 procent och i världen på omkring 32 procent under samma period. Utifrån Region Stockholms specifika förutsättningar betonas vikten av;

- att inkludera den tätortsnära skogen i implementeringen av utredningen och att det nationella arbetet framgent i högre grad inkluderar storstadsregionerna,
- att satsningen på skydd av tätortsnära natur i storstadsregionerna fortsätter,
- att statliga bidrag till länsstyrelsernas handläggning av skydd av tätortsnära natur förlängs,
- att särskilt avsatta statliga medel för markersättningar till skydd av tätortsnära natur också fortsättningsvis prioriteras, samt
- att den ökade graden av frivillighet för skogsägare kopplas till kompetenshöjande satsningar och ett i högre grad reglerat ansvar.

I betänkandet lämnas förslag om att regeringen bör utse en nationell samordnare för skogsprogrammet med ansvar att som en oberoende, fristående samordnare leda dialogprocessen kopplat till skog. Region Stockholm håller med betänkandet och bedömer att en nationell samordnare för dialogprocess i ett breddat skogsprogram kan öka möjligheterna för en större samsyn, helhetssyn och utveckling av skogens alla värden. Region Stockholm vill belysa vikten av att i hög grad även inkludera storstadsregionerna och dessas specifika förutsättningar och utmaningar.

Ekonomiska konsekvenser

Ett beslut att godkänna yttrande över Remiss – Skogsutredningens slutbetänkande ”Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i

skogen” (SOU 2020:73) bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Karin Öhlander
Tf. utvecklingsdirektör

Beslutsexpediering:

Akt
Regionledningskontoret Analys och utveckling
Miljödepartementet

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2021-03-17